

Kedves Gyerekek!

Az alábbiakban fontos tudnivalók következnek.

- ❖ Amint megbeszéltük, nyelvtanból már nem küldök tananyagot, hiszen a hivatalos tanmenet szerintit már befejeztük.
- ❖ Helyette a fennmaradó irodalom anyagot két részre osztottam. Egyiket itt, a másikat a nyelvtan tantárgynál csatolom.
- ❖ Kérem, hogy ezt még másoljátok le, vagy ezt az utolsó anyagot nyomtatás után be is ragaszthatjátok. Természetesen az irodalom füzetbe kell másolni mindkét vázlatot... ☺
- ❖ A sorrend: 1. A lírikus epilógiával kezdődő vázlat 2. A nyelvtannál küldött vázlat
- ❖ **Ezen a héten nem tartunk online órát. Helyette az elmaradt vázlatok pótlásával foglalkoztok!**
- ❖ Ha a helyzet másként nem alakul, akkor jövő héttől személyesen is találkozunk.
- ❖ A következő anyagrész, amivel foglalkozunk majd személyesen: **Móricz Zs.: Rokonok** (A filmet ne felejtsetek el megnézni!)

Jó munkát mindenkinek!

Hallgassátok meg a verset! <https://www.youtube.com/watch?v=0bJAJUYaEIO>

4. A lírikus epilógja

Keletkezése:

- 1903-ban írta, legkorábbi verseinek egyike
- első kötetének záró darabja
- Babits előszeretettel olvasott filozófiai műveket → a verset is egy ilyen olvasmány ihlette

Cím értelmezése

- az epilogus szó jelentése zárószó, utószó
- a lírikus költőt jelent → utalhat saját magára, illetve általánosítva a költőkre is
- emiatt a cím kettősséget sugall

Műfaja

- elégia, ars poetica
- versformája **szonett** → Olyan kötött versforma, mely 14 sorból áll. Az első két versszak 4 soros, a következő kettő 3 soros. Rímképlete: abab abab cde cde (hagyományos rímképlet: abab abab cde dcd).

Szerkezete, gondolatmenete

- Az elégedetlenség költeménye ez a vers
- **1. vszk.:** a költő panasza, aki a mindenséget szeretné megénekelni, de csak önmagáról tud írni. (vágy → ← valóság)
„Csak én bírok versemnek hőse lenni, ”
- **2 – 3. vsz.:** a téma filozófiai háttére jelenik meg → egyes filozófiák kétségbe vonják, hogy a valóságot az egyén megismerheti
- Az én önmagába zártságát kifejező képek: *dió-hasonlat, bűvös kör, börtön, alany és a tárgy, ómega és az alfa* metaforák
- **4. vsz.:** összegzés: nincs lehetőség a kitörésre, minden törekvése hiábavaló
- Ezt támasztják alá az ismétlések → én – háromszor ismétlődik → nyomatékosítás

Háborúellenes versek

1. A pacifista Babits

- a pacifista szó jelentése békepárti
- az emberi élet és a művészeti, tudományos értékek védelme érdekében Babits tiltakozott az első világháború ellen
- úgy vélte, hogy a világegés minden értéket lerombol, amit az emberek felépítettek
- nézetei ebben a kérdésben megegyeznek Ady Endre szemléletével
- Babits a háború idején nagy hatású versekkel tiltakozott a vérontás ellen
- a nyilvános szerepléstől idegenkedő költő 1916. március 26-én a Nyugat egyik rendezvényén maga olvasta fel Húsvét előtt című versét → nagy visszhangot váltott ki

Hallgassátok meg a verset! <https://www.youtube.com/watch?v=ckcbeTqdSol>

2. Fortissimo

Keletkezése

- 1927 februárjában írta a verset, a Nyugatban jelent meg
- a folyóiratot elkobozták, a vers miatt Babitsot istenkáromlás miatt perbe fogták, állásából is felfüggesztették
- a háborúellenes kiállítás legfontosabb verse

Cím értelmezése

- olasz eredetű zenei kifejezés, jelentése: a legnagyobb erővel, legerősebben
- meghatározza a vers hangulatát

Műfaja

- rapszódia: **Eredetileg zenei műfaj volt. Szélsőségesen ellentétes, hullámzó érzelmeket kifejező lírai alkotás. Rímelése, ritmusa, formája szabálytalan, a sorok eltérő hosszúságúak, a versszakok sem szabályosak.**

Szerkezete, gondolatmenete

- elkeseredett, kétségbeesett tiltakozás a háború pusztítása ellen
- a vers bevezető képe az Istennel perlekedő lírai ént állítja a középpontba
- kétségbe vonja, hogy Isten figyel az emberekre → alszik vagy süket
- elsőként az asszonyokat szólítja fel, hogy hangos sírással próbálják felébreszteni
- majd a férfiakhoz fordul, káromlásra kéri őket, hátha fel tudják ébreszteni Istent
- a költő istenkáromlása saját korában megosztotta az olvasókat
- a vers kulcsmondata: „Tagadjuk őt, talán fölébred!”
- a vers befejezése pesszimista → az ember fájdalmára minden érzéketlen: a természet, a föld és Isten is
- a vers valójában nem is istentagadás, inkább figyelemfelhívás → éppen Istentől várja a segítséget

Az emberség őrzése a háború után

1. A korszak jellemzői

- az első világháború után a költő szemlélete elkomorodott
- félelemmel töltötte el a trianoni tragédia
- magatartását a visszahúzódás, elzárkózás jellemezte
- 1925-ben megjelent kötetének címe: Sziget és tenger
- a kötet címe is kifejezi ezt az elzárkózást, a közélettől a magánéletbe menekül
- költészetében új témák jelennek meg:
 - felerősödik a mások iránti aggodás, szánalom
 - a harmincas évektől megjelenik a testi gyötrődés, fájdalom, szenvedés
 - tiltakozás az új barbárság, a terjedő fasizmus nézetei ellen
- költészete elmélyült, gazdagodott, egyszerűsödött
- a versek nyelve az élő nyelvhez közelített
- a korszak legfontosabb versei: A gazda bekeríti a házát, Cigány a siralomházban

Hallgassátok meg a verset! <https://www.youtube.com/watch?v=SlawoIQJ2xk>

2. Cigány a siralomházban

Keletkezése

- 1929-ben jelent meg a vers, melyben költői pályájának tanulságait foglalja össze
- a költemény kapcsolódik Vörösmarty Mihály A vén cigány című verséhez → felidézi annak fő motívumát, hangulatát, témáját
- mintha Vörösmarty versének folytatása lenne
- jövőt sokkal pesszimistábban látja, mint elődje → Vörösmarty szerint „lesz még egyszer ünnep a világon” → Babits szerint minden pusztulásra van ítélve

Cím értelmezése

- megjelöli a vers témáját, hangulatát
- a cím felidézi Vörösmarty versét
- a címbe szereplő cigány, muzsik a költő alteregója=alakmása
- motívum is, a sírva vigadás jelképe
- a siralomház kifejezés utal a vers hangulatára (siralomház=ahol a halálraítélt az utolsó napjait tölti a kivégzés előtt)

Műfaja

- elégia, ars poetica (költői hitvallás)
- időszembesítő vers

Szerkezete, gondolatmenete

- a versben Babits végignézi addigi pályáját, sorra veszi költői felfogásait
- ezekből vonja le a tanulságot
- I. rész: 1 – 3. vszk. – költészetének egy-egy korszakát idézi fel (múlt)
 - 1. fiatal költő, lelkesedés, öncélú költészet (l'art pour l'art) → a *bogár* metaforával jellemzi ezt a korszakot
 - 2. a háború ellen tiltakozó versek időszaka → *trombitahanggal* jellemzi ezt az időszakot
 - 3. a jelen költészete, panasz, lemondás → *könny* metafora
- II. rész: 4 – 6. vszk. – indoklás

- ebben a részben az okokat sorolja, amik miatt megváltozott a szemlélete
 - aggódik embertársai miatt – részvétet érez irántuk
 - megjelennek a nagyvárosi életforma által megnyomorított lelkű emberek → szegénység, magány, elidegenedés, boldogtalanság
 - nincs kiút, csak a halál
- III. rész: 7 – 8. vszk. – összegzés
- siralomházi hangulatot fest, reménytelenség
 - visszatérnek az első rész motívumai → keretbe zárják a verset
 - elutasítja az öncélú versírást, a tiltakozást a kegyetlenség ellen
 - a vers zárlata pesszimista, úgy véli, nincs értelme a másokért könnyező költészetnek sem